

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Niende Afdeling)

28. november 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner – direktiv 2000/35/EF – artikel 1 og artikel 6, stk. 3 – anvendelsesområde – national lovgivning – handelstransaktioner, som finansieres af midler fra Den Europæiske Unions strukturfonde og samhørighedsfond – udelukket«

I sag C-722/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (den regionale domstol i Warszawa, 23. appelafdeling for handelssager, Polen) ved afgørelse af 29. oktober 2018, indgået til Domstolen den 19. november 2018, i sagen

KROL – Zakład Robót Wodno-Kanalizacyjnych sp. z o.o., sp.k.

mod

Porr Polska Construction S.A.,

har

DOMSTOLEN (Niende Afdeling),

sammensat af dommerne D. Šváby, som fungerende afdelingsformand, K. Jürimäe og N. Piçarra (refererende dommer),

generaladvokat: E. Tanchev,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,
- Europa-Kommissionen ved K. Mifsud-Bonnici og M. Rynkowski, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

* Processprog: polsk.

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af 13., 20. og 22. betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/35/EF af 29. juni 2000 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner (EFT 2000, L 200, s. 35) og af artikel 18 TEUF.
- 2 Anmodningen er blevet indgivet under en tvist mellem KROL – Zakład Robót Wodno-Kanalizacyjnych sp. z o.o., sp.k. (herefter »KROL«) og Porr Polska Construction S.A. (herefter »Porr«) vedrørende sidstnævntes betaling af morarenter til den førstnævnte i forbindelse med et vederlag for arbejde, som KROL har udført i medfør af en aftale indgået mellem disse to selskaber.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 9., 10., 13., 16., 20. og 22. betragtning til direktiv 2000/35 har følgende ordlyd:
  - »(9) Forskellene mellem betalingsregler og -praksis i medlemsstaterne udgør en hindring for et velfungerende indre marked.
  - (10) Dette resulterer i en betydelig begrænsning af handelstransaktioner mellem medlemsstaterne. Dette er i strid med [EUF-]traktatens artikel [18], idet virksomheder bør være i stand til at drive handel inden for hele det indre marked, uden at transaktioner på tværs af grænserne indebærer større risici end salg på hjemmemarkedet. Det fører til konkurrenceforvridning, hvis der gælder væsentlig forskellige regler for henholdsvis transaktioner på hjemmemarkedet og transaktioner på tværs af grænserne.

[...]

- (13) Dette direktiv er begrænset til betalinger, der sker som vederlag for handelstransaktioner, og regulerer ikke transaktioner med forbrugere, renter i forbindelse med andre betalinger, f.eks. betalinger i henhold til lovgivningen om checks og vekslers, eller betalinger som kompensation for skade, herunder betalinger fra forsikringsselskaber.

[...]

- (16) Forsinket betaling udgør et kontraktbrud, som er blevet finansielt tiltrækkende for skyldnere i de fleste medlemsstater som følge af lave morarenter og/eller langsomme inddrivelsesprocedurer. En afgørende ændring, herunder kompensation til kreditorer for påløbne omkostninger, er nødvendig for at vende denne tendens og sikre, at konsekvenserne af forsinket betaling bliver af en sådan art, at de er et incitament til ikke at betale for sent.

[...]

- (20) Konsekvenserne af forsinket betaling vil kun have præventiv virkning, hvis de ledsages af hurtige og effektive retsprocedurer, der kun medfører små omkostninger for kreditor. I overensstemmelse med forbuddet mod forskelsbehandling i [EUF-]traktatens artikel [18] bør disse procedurer være tilgængelige for alle kreditorer, der er etableret i Fællesskabet.

[...]

- (22) Dette direktiv skal indeholde bestemmelser om alle handelstransaktioner mellem virksomheder eller mellem virksomheder og offentlige myndigheder i betragtning af, at sidstnævnte foretager et stort antal betalinger til virksomhederne. Direktivet skal derfor også indeholde bestemmelser om alle handelstransaktioner mellem hovedentreprenører og deres leverandører og underleverandører.«
- 4 Artikel 1 i direktiv 2000/35, der har overskriften »Anvendelsesområde«, er affattet således:
- »Dette direktiv finder anvendelse på alle betalinger, der foretages som vederlag for handelstransaktioner.«
- 5 Direktivets artikel 2, nr. 1), første afsnit, definerer begrebet »handelstransaktioner« som værende »forretningsmæssige transaktioner mellem virksomheder eller mellem virksomheder og offentlige myndigheder, som indebærer levering af varer eller tjenester mod vederlag«.
- 6 Direktivets artikel 6, stk. 3, er sålydende:
- »Ved gennemførelsen af dette direktiv kan medlemsstaterne udelukke:
- a) gæld, der er genstand for insolvensbehandling, der er indledt mod en skyldner
- b) aftaler, der er indgået inden den 8. august 2002, og
- c) morarentefordringer på under 5 EUR.«
- 7 Direktiv 2000/35 er med virkning fra den 16. marts 2013 blevet ophævet ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/7/EU af 16. februar 2011 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner (EUT 2011, L 48, s. 1) i medfør af sidstnævntes artikel 13, stk. 1.
- 8 Artikel 12, stk. 4, i direktiv 2011/7 bestemmer:
- »Ved gennemførelsen af dette direktiv afgør medlemsstaterne, om de vil udelukke aftaler, der er indgået inden den 16. marts 2013.«
- 9 Det fremgår af direktivets artikel 13, stk. 1, andet punktum, at direktiv 2000/35 fortsat anvendelse på aftaler, der er indgået før den 16. marts 2013, og som førstnævnte direktiv ikke finder anvendelse på i henhold til artikel 12, stk. 4.

Polsk ret

- 10 Direktiv 2000/35 er blevet gennemført i polsk ret ved ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (lov om betalingsfrister i handelstransaktioner) af 12. juni 2003 (Dz. U. af 2003, nr. 139, position 1323) (herefter »lov af 12. juni 2003«), som trådte i kraft den 1. januar 2004.
- 11 Det fremgår af nævnte lovs artikel 4, nr. 3, litra c), at loven ikke finder anvendelse på:
- »[k]ontrakter, hvis genstand er ydelser i form af levering mod vederlag af varer eller tjenesteydelser, som helt eller delvis finansieres af midler fra
- [...]
- c) Den Europæiske Unions strukturfonde og samhørighedsfond.«

- 12 Lov af 12. juni 2003 blev med virkning fra den 28. april 2013 ophævet ved lov af 8. marts 2013 (Dz. U. af 2013, position 403) om gennemførelse af direktiv 2011/7. Sidstnævnte lov indeholder ingen bestemmelser, som udelukker handelstransaktioner, der finansieres af midler fra Den Europæiske Unions strukturfonde og samhørighedsfond, fra lovens anvendelsesområde.
- 13 I medfør af denne lovs artikel 15 reguleres de handelstransaktioner, der er blevet indgået inden den 28. april 2013, af bestemmelserne i lov af 12. juni 2003.

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 14 Ved kontrakt indgået den 10. august 2009 gav den polske stat i sin egenskab af bygherre Teerag-Asdag Polska, der senere fusionerede med Porr, til opgave at bygge en vejkonstruktion. Kontraktens udførelse blev finansieret på grundlag af en kontrakt om samfinansiering af projektet, hvori indgik midler fra EU's samhørighedsfond.
- 15 Ved kontrakt indgået den 9. september 2009 gav Porr KROL til opgave at udføre en del af arbejdet i forbindelse med bygningen af den nævnte konstruktion.
- 16 Porr skulle betale vederlaget på grundlag af fakturaer, som KROL skulle udstede i takt med, at arbejdet skred frem.
- 17 Efter at have tilstillet Porr fakturaer med henblik på at modtage vederlag for det udførte arbejde fremsendte KROL en forfalden renteopgørelse til det nævnte selskab den 3. september 2014 samt, to dage senere, et påkrav om at betale morarenterne inden for en frist på syv dage fra modtagelsen heraf.
- 18 Da dette påkrav ikke blev efterkommet, anlagde KROL sag ved Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy (retten i første instans i Warszawa, Polen). Ved dom af 25. september 2017 frifandt denne ret Porr i det søgsmål, som KROL havde anlagt med påstand om betaling af de angivne morarenter, med den begrundelse, at den ydelse, som KROL skulle levere, var led i et projekt, der blev samfinansieret af EU's samhørighedsfond, og at ydelsen derfor var udelukket fra anvendelsesområdet for lov af 12. juni 2003.
- 19 KROL har iværksat appel til prøvelse af denne dom for Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (den regionale domstol i Warszawa, 23. appelafdeling for handelssager, Polen). Denne ret ønsker oplyst, om lov af 12. juni 2003 er forenelig med direktiv 2000/35, for så vidt som loven fra sit anvendelsesområde udelukker de handelstransaktioner, der involverer en hel eller delvis finansiering af midler fra EU's strukturfonde eller samhørighedsfond.
- 20 I denne henseende har den forelæggende ret anført, at der i direktiv 2000/35 ikke sondres mellem handelstransaktionerne på grundlag af oprindelsen af de finansielle midler, som udgør kilden til finansieringen, og at direktivet ikke fastsætter en særskilt behandling for de transaktioner, der finansieres af EU's strukturfonde. Den nævnte ret har endvidere anført, at udelukkelsen af disse transaktioner fra anvendelsesområdet for lov af 12. juni 2003 kan bringe det med direktiv 2000/35 forfulgte formål om at bekæmpe forsinket betaling i det indre marked i fare. Den forelæggende ret har endelig anført, at KROL på tidspunktet for kontraktens indgåelse ikke havde kendskab til, at kontrakten delvis ville blive finansieret af midler fra EU's samhørighedsfond, og at denne samfinansieringskontrakt under alle omstændigheder ikke vedrørte den mellem KROL og Porr indgåede kontrakt.

21 På denne baggrund har Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (den regionale domstol i Warszawa, 23. appelafdeling for handelssager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er det tilladt i henhold til EU-retten, navnlig 13., 20. og 22. betragtning til [direktiv 2000/35] og [...] artikel 18[TEUF], som fastsætter princippet om ikke-forskelsbehandling, at udelukke erstatning for forsinket betaling i forbindelse med transaktioner, som helt eller delvis finansieres af midler fra Den Europæiske Unions [strukturfonde og samhørighedsfond], sådan som det fremgår af artikel 4, nr. 3, litra c), i lov [af 12. juni 2003]?«

Om det præjudicielle spørgsmål

Spørgsmålet om, hvorvidt anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling

- 22 Den polske regering har efter indgivelsen af nærværende anmodning om præjudiciel afgørelse oplyst, at lov af 12. juni 2003, der udelukkede erstatning for forsinket betaling i forbindelse med handelstransaktioner, som helt eller delvis finansieredes af midler fra EU's strukturfonde og samhørighedsfond, blev ophævet ved lov af 8. marts 2013, der ikke længere fastsætter en sådan udelukkelse.
- 23 Under disse omstændigheder tilkommer det Domstolen at efterprøve, om det er fornødent at besvare det forelagte spørgsmål (jf. i denne retning dom af 15.7.2004, Lenz, C-315/02, EU:C:2004:446, præmis 53 og 54).
- 24 I det foreliggende tilfælde skal det bemærkes, at direktiv 2011/7, der er blevet gennemført i polsk ret ved lov af 8. marts 2013, i artikel 12, stk. 4, fastsætter, at medlemsstaterne afgør, om de vil udelukke aftaler, der er indgået inden den 16. marts 2013, fra direktivets anvendelsesområde. Når en medlemsstat benytter sig af denne mulighed, finder direktiv 2000/35 i overensstemmelse med artikel 13, stk. 1, i direktiv 2011/7 fortsat anvendelse på aftaler, der er indgået før denne dato.
- 25 Sidstnævnte bestemmelse skal fortolkes således, at medlemsstaterne fra anvendelsesområdet for direktiv 2011/7 kan udelukke forsinket betaling ved opfyldelsen af en aftale, som er indgået inden den 16. marts 2013, selv om den forsinkede betaling indtrådte efter denne dato (dom af 1.6.2017, Zarski, C-330/16, EU:C:2017:418, præmis 34).
- 26 Det fremgår af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at artikel 15 i lov af 8. marts 2013 udtrykkeligt fastsætter, at de handelstransaktioner, der er blevet indgået inden lovens ikrafttrædelsesdato, er omfattet af de bestemmelser, som fandt anvendelse indtil da, herunder navnlig bestemmelserne i lov af 12. juni 2003. Den forelæggende ret har i denne forbindelse anført, at den i hovedsagen omhandlede kontrakt, eftersom den blev indgået den 9. september 2009, er omfattet af sidstnævnte lov, der gennemfører direktiv 2000/35.
- 27 Henset til den tvivl, som den forelæggende ret har udtrykt med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt lov af 12. juni 2003 er forenelig med dette direktiv, er det derfor nødvendigt at fortolke direktivets bestemmelser.
- 28 Det forelagte spørgsmål skal derfor besvares materielt.

Realiteten

- 29 Med sit præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 1 og artikel 6, stk. 3, i direktiv 2000/35 skal fortolkes således, at bestemmelserne er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, i medfør af hvilken retten til den ved direktivet sikrede erstatning for forsinket betaling er udelukket, når der er tale om handelstransaktioner, som helt eller delvis finansieres af midler fra EU's strukturfonde og samhørighedsfond.
- 30 I denne henseende skal det for det første bemærkes, at bestemmelserne i direktiv 2000/35 i medfør af direktivets artikel 1 finder anvendelse »på alle betalinger, der foretages som vederlag for handelstransaktioner«.
- 31 I overensstemmelse med direktivets artikel 2, nr. 1), første afsnit, skal der ved begrebet »handelstransaktioner« forstås »forretningsmæssige transaktioner mellem virksomheder eller mellem virksomheder og offentlige myndigheder, som indebærer levering af varer eller tjenester mod vederlag«. Denne bestemmelse skal læses i lyset af 13. og 22. betragtning til det nævnte direktiv, hvoraf det bl.a. fremgår, at direktivet i det væsentlige er tiltænkt at skulle finde anvendelse på alle betalinger, der sker som vederlag for handelstransaktioner, herunder handelstransaktioner mellem virksomheder og offentlige myndigheder, hvorved transaktioner med forbrugere og andre betalinger er udelukket.
- 32 Det følger heraf, at artikel 1 i direktiv 2000/35, sammenholdt med direktivets artikel 2, nr. 1), første afsnit, fastsætter et meget bredt anvendelsesområde for direktivet. Henset til disse bestemmelser fremgår det på ingen måde, at en handelstransaktion, som helt eller delvis finansieres af midler fra EU's strukturfonde og samhørighedsfond, er udelukket fra dette anvendelsesområde.
- 33 For det andet skal det bemærkes, at artikel 6, stk. 3, i direktiv 2000/35 ganske vist gør det muligt for medlemsstaterne at udelukke gæld, der er genstand for insolvensbehandling, som er indledt mod en skyldner, aftaler, der er indgået inden den 8. august 2002, og morarentefordringer på under 5 EUR fra anvendelsesområdet for den nationale lovgivning, hvorved direktivet er blevet gennemført. Da nævnte artikel 6, stk. 3, imidlertid er en undtagelsesbestemmelse til det i artikel 1 i direktiv 2000/35 fastsatte princip, hvorefter direktivets bestemmelser finder anvendelse på alle betalinger, der foretages som vederlag for handelstransaktioner, skal bestemmelsen fortolkes indskrænkende (jf. analogt dom af 10.4.2014, ACI Adam m.fl., C-435/12, EU:C:2014:254, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis).
- 34 Det følger af det ovenstående, at direktiv 2000/35, eftersom det ikke fastsætter, at handelstransaktioner, som helt eller delvis finansieres af midler fra EU's strukturfonde og samhørighedsfond, skal udelukkes ved gennemførelsen af direktivet i national ret, er til hinder for en national lovgivning, hvorved der foretages en sådan udelukkelse.
- 35 Denne konstatering bekræftes af formålet med direktiv 2000/35, der – således som det fremgår af niende, tiende og tyvende betragtning hertil – har til formål at harmonisere konsekvenserne af forsinket betaling med henblik på at give dem en præventiv virkning, således at der ikke opstilles hindringer for handelstransaktioner i hele det indre marked.
- 36 Såfremt en ikke-uanselig del af handelstransaktionerne – nemlig dem, der helt eller delvis finansieres af midler fra EU's strukturfonde og samhørighedsfond – blev udelukket fra at være omfattet af de ved direktiv 2000/35 fastsatte mekanismer til bekæmpelse af forsinket betaling, ville dette nødvendigvis have til følge, at disse mekanismers effektive virkning blev reduceret, herunder i forbindelse med transaktioner, der kan involvere erhvervsdrivende fra forskellige medlemsstater.
- 37 Under disse omstændigheder er det uforholdsmæssigt at fortolke artikel 18 TEUF i denne sammenhæng.

- 38 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 1 og artikel 6, stk. 3, i direktiv 2000/35 skal fortolkes således, at bestemmelserne er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, i medfør af hvilken retten til den ved direktivet sikrede erstatning for forsinket betaling er udelukket, når der er tale om handelstransaktioner, som helt eller delvis finansieres af midler fra EU's strukturfonde og samhørighedsfond.

Sagsomkostninger

- 39 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Niende Afdeling) for ret:

Artikel 1 og artikel 6, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/35/EF af 29. juni 2000 om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner skal fortolkes således, at bestemmelserne er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, i medfør af hvilken retten til den ved direktivet sikrede erstatning for forsinket betaling er udelukket, når der er tale om handelstransaktioner, som helt eller delvis finansieres af midler fra Den Europæiske Unions strukturfonde og samhørighedsfond.

Underskrifter